

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Registrering av EES-medborgare (SOU 2026:9)

Fi2026/00255

1 Sammanfattning

Förslaget om att återinföra ett registreringsförfarande för EES-medborgare och att Migrationsverket får i uppdrag att ansvara för registreringen rör inte Skatteverkets verksamhet direkt. Skatteverket har dock vissa synpunkter på förslaget utifrån de effekter som förslaget enligt utredningen kan få.

Om förslaget genomförs välkomnar Skatteverket möjligheten att tilldela samordningsnummer i ett tidigare skede för de EES-medborgare som registrerar sin uppehållsrätt hos Migrationsverket. Förslaget ställer dock krav på myndigheternas förmåga att förklara för de enskilda varför två liknande besök hos Statens servicecenter måste ske så närliggande i tid.

Skatteverket vill även lyfta de undanträngningseffekter som kommer att ske i inledningsskedet av lagändringarnas ikraftträdande på grund av skyldigheten för redan bosatta EES-medborgare att registrera sig. Effekterna detta kommer att få på Skatteverkets folkbokföringsverksamhet, och till del även övrig verksamhet, är större än de som nämns i utredningen. Skatteverket anser mot bakgrund av förslagets förväntade konsekvenser att tiden för registrering för de EES-medborgare som redan är bosatta i Sverige bör förlängas till ett år.

2 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket delar utredningens bedömning att ett återinfört registreringsförfarande kan stärka myndigheternas kännedom om vilka EES-medborgare som vistas i Sverige och med vilken rätt. En obligatorisk identifiering med biometriska uppgifter möjliggör ett tillförlitligt fastställande av identitet och skapar därigenom bättre förutsättningar för effektiv samverkan mellan berörda myndigheter, vilket är centralt i arbetet mot identitetsrelaterad och ekonomisk brottslighet.

2.1 5.4.5 Arbetssökande

Skatteverket bedömer att en ordning där arbetssökande är undantagna all typ av registrering innebär att den registrering som föreslås inte fullt ut får önskad effekt. Precis som utredningen konstaterar så kommer undantaget för arbetssökande att minska möjligheten till överblick över hur många EES-medborgare som befinner sig i landet.

Skatteverket vill lyfta risken med att undantaget kan komma att utnyttjas av personer som avsiktligt vill undgå registrering och identifiering. Risken gör sig särskilt gällande i sammanhang som präglas av arbetslivskriminalitet, användning av oredovisad arbetskraft eller annan ekonomisk brottslighet, där anonymitet och låg spårbarhet ofta utgör centrala förutsättningar.

Skatteverket är av uppfattningen att en registrering av arbetssökande genom närvarorapportering enligt artikel 5.5 i rörlighetsdirektivet skulle kunna vara ett komplement till den registrering som föreslås och att regeringen i det fortsatta arbetet bör överväga detta. Skatteverket instämmer inte med utredningens slutsats att en sådan närvarorapportering enbart har ett begränsat värde.

2.2 5.8.8 Tilldelning av samordningsnummer

Skatteverket välkomnar möjligheten att tilldela samordningsnummer i ett tidigare skede för de EES-medborgare som registrerar sin uppehållsrätt hos Migrationsverket. Skatteverket bedömer att detta kommer att innebära en viss ökning av antal samordningsnummer men i första hand att samordningsnummer tilldelas tidigare.

Förslaget ställer dock krav på myndigheternas förmåga att förklara för de enskilda varför två liknande besök med identitetskontroll hos Statens servicecenter måste ske så närliggande i tid; ett besök för registrering av uppehållsrätt och ett besök i ärendet om samordningsnummer. Ska personen anmäla flytt till Sverige för att bli folkbokförd innebär detta ett tredje besök med identitetskontroll i nära anslutning till varandra.

2.3 6.6.2 Migrationsverket ska få möjlighet att fotografera EES-medborgare och ta upp hans eller hennes fingeravtryck

Skatteverket har inga synpunkter på att förslaget genomförs men lämnar följande förslag på utformning av den föreslagna 9 kap. 8 k § andra stycket utlänningslagen (2005:716):

Om ett pass eller ett identitetskort visas upp, får Migrationsverket använda uppgifter som myndigheten har tagit enligt första stycket för att kontrollera att dessa motsvarar uppgifterna som finns i eller på handlingen.

Den föreslagna omformuleringen kan uppfattas som ett tydligare sätt att beskriva de två alternativa situationerna ("lagringsmedium där fotografi eller fingeravtryck är sparade" samt "har ett synligt fotografi").

2.4 7.3 Kontroll av registreringskyldigheten och uppdatering av registret

Skatteverket instämmer i att det är av största vikt att registret hålls uppdaterat och önskar att det förtydligas i det fortsatta lagstiftningsarbetet hur Migrationsverket ska uppdatera registret på begäran av enskild i enlighet med skyldigheten i artikel 5.1 d dataskyddsförordningen. Samtliga uppgifter i registret bör hållas uppdaterade och det bör vara tydligt för den enskilde hur denna ska gå tillväga för att ändra grund för uppehållsrätt, kontaktuppgifter eller andra personuppgifter som Migrationsverket har registrerat. Det bör även förtydligas hur uppgifter som lämnas av andra myndigheter inom ramen för nu gällande informationsutbyten ska tas om hand.

2.5 7.7 Avregistrering av registrerade EES-medborgare

Av ordalydelsen i den föreslagna 3 a kap. 10 a § utlänningslagen framgår att Migrationsverket ska besluta att avregistrera en registrerad EES-medborgare om Migrationsverket finner att förutsättningarna för uppehållsrätt inte är uppfyllda. Av lagkommentaren till den föreslagna paragrafen framgår att EES-medborgaren ska avregistreras när denne inte längre uppfyller någon grund för uppehållsrätt som medför registreringskyldighet. Av ordalydelsen framstår det av nu föreslagna lydelse som att en person som tidigare haft uppehållsrätt på en registrerbar grund och senare blivit arbetssökande ska kvarstå i registret. Detta är, enligt lagkommentaren, inte syftet med bestämmelsen.

För att tydliggöra i vilka fall en avregistrering ska ske föreslår Skatteverket att lagkommentaren förtydligas eller att paragrafen förtydligas med tillägget att Migrationsverket ska besluta att avregistrera en registrerad EES-medborgare om Migrationsverket finner att förutsättningarna för *registrering av* uppehållsrätt inte är uppfyllda.

2.6 10.2.1 Syftet med förslagen

Utredningen framhåller att för att registreringsförfarandet ska uppnå sitt syfte och kunna utgöra underlag för statistik är det väsentligt att de EES-

medborgare som är skyldiga att registrera sig faktiskt gör det samt att registret hålls uppdaterat. Utredningen är dock tydlig med att någon uppdatering av registreringen inte ska göras avseende grund (5.8.6) och att arbetssökande inte ska registreras (5.4.5). Även om Migrationsverket får förelägga en person att lämna in uppgifter för en registrering bygger systemet till stor del på den enskildes medverkan (7.2.2). Skatteverket önskar mot denna bakgrund ett förtydligande om hur registreringen, trots detta, faktiskt kan utgöra underlag för statistik samt öka kännedomen om EES-medborgare på ett adekvat sätt.

2.7 10.2.14 Konsekvenser i form av undanträngningseffekter

Skatteverket föreslår att tiden för registrering av uppehålls rätt för EES-medborgare som redan vistas i Sverige förlängs till ett år. Den osedvanligt höga belastning som utredningen befarar sammanfaller med deklarationsperioden, vilket redan i sig tenderar att medföra en hög belastning på servicekontoren. Precis som utredningen poängterar finns det fog för att anta att dimensioneringsproblemen blir så pass stora att det inte går att anpassa verksamheten efter belastningen.

Effekterna detta får för övriga myndigheter, utöver Migrationsverket, är inte analyserade i utredningen. Det är inte möjligt att enbart hänvisa till lärdomarna från folkbokföringen av personer med tillfälligt skydd; dimensionen av nuvarande förslag är mer svårbedömd och det kan komma att röra sig om fler än tio gånger så många individer som den refererade situationen.

Undanträngningseffekterna förväntas drabba Skatteverkets kunder som behöver boka tid för ärenden som kräver identitetskontroll, i samband med anmälan om flytt till Sverige eller tilldelning av samordningsnummer. Ett ökat tryck på bokningsbara tider bedöms leda till längre väntetider och därmed även till ökade handläggningstider i dessa ärenden

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Fredrik Rosengren och föredragits av rättslig expert Sandra Hedberg. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: rättschefen Michael Erliksson och enhetschefen Robert Grossi.

Fredrik Rosengren